

2 Samuel 6: 11-23. Gemeenteweekend Fredeshiem, 15 oktober 2023

Geloven brengt ons in beweging

Zusters en broeders,

Geloven beweegt ons?!

Zou geloof of ergens van overtuigd zijn maken dat we in beweging komen? Zet het ons aan tot grootse acties of juist kleine subtiele veranderingen. Het is ons jaarthema en het thema geweest van ons gemeenteweekend. Hoe bewogen wij? Namens we dat heel letterlijk of sloegen we vooral aan het bezinnen en overleggen? Beweging kan ook verbinding betekenen, zoals de puzzel stukken die samen een groter geheel vormen. Mijn taak is het om nu al die stukken in een viering aan elkaar te verbinden... dat lijkt haast onbegonnen werk. Hebben we misschien een symbool nodig om erover na te kunnen denken?? Wat vindt u van de ark als samenbindend symbool van geloof dat ons beweegt. De ark van het verbond zette David immers aan tot dansen...

In Exodus wordt een uitgebreide beschrijving gegeven van de ark. Dat het een kist is van acaciahout, en zowel vanbinnen als vanbuiten overtrokken met goud. In de ark liggen de twee stenen platen met de tien geboden als verwijzing naar het verbond van God met Israël. De ark reisde met het volk mee tot in het Beloofde Land. Ons symbool om in beweging te komen en ons met elkaar te verbinden kan heel goed Israëls heilige kist zijn met daarin de tien woorden van God die ons bevrijdt en de weg wijst. Echter, het is niet in te zetten als een geheim wapen of trofee want dan keert het zich tegen ons en verliezen wij het verzoenende aspect van ons geloof.

In 1981 kwam de Amerikaanse avonturenfilm 'Indiana Jones and the Raiders of the Lost Ark' uit en werd onmiddellijk een groot succes. Wat de meeste bioscoopbezoekers zich misschien niet gerealiseerd hebben is dat de ark uit het verhaal vrij getrouw is overgenomen uit het

oude testament. Het verhaal speelt in 1936. De archeoloog Indiana Jones, gespeeld door Harrison Ford, wordt in het volste geheim benaderd door de CIA die hem zijn advies en hulp vraagt betreffende een sinistere zaak. Het gaat namelijk de mogelijke opgraving van de Ark van het Verbond in de buurt van Caïro. Deze Ark, of kist, zou de originele tafelen bevatten die Mozes van God ontving en waarin de tien geboden gegraveerd staan. Volgens religieuze overtuigingen zou een dergelijke revolutionaire archeologische opgraving absolute wereldheerschappij inhouden voor de ontdekkers en bezitters van de Ark. Een oude gravure laat zien dat de Ark vuur en bliksem zal schieten. Het grote probleem is dat de opgravingen reeds begonnen zijn door de nazi's. Jones krijgt de opdracht de Ark te vinden voordat de nazi's hierin slagen en zo de mensheid te redden van een door de Führer gevoerde wereldheerschappij. De afloop van de film zal u wel bekend zijn. Wie de ark inzet voor een eigen wereldheerschappij zal van een koude kermis thuiskomen.

De ark is veel meer dan een kist het, het gaat om Gods aanwezigheid bij het volk, de ark is heel specifiek Gods troon. Gods aanwezigheid, in de ark, is niet neutraal. Het is grote kracht die vaak zorgt voor zegen en vreugde, en toch ook dood en verderf kan zaaien.

Zo gaat het ook in 2 Samuel, David gebruikt de ark als symbool van zijn eigen grootheid en koningschap en wil de ark, op een kar getrokken door ossen, een manier die hij heeft afgekeken van de Filistijnen, in een grootse militaire parade van dertigduizend man naar Jeruzalem overbrengen. Dat gaat helemaal fout. God wil door ons mensen letterlijk gedragen worden. Toen de kist dreigde te vallen en werd de ark door een man, Uzza genaamd, met zijn handen opgevangen, die echter het aanraken van het heilige echter met de dood moest bekopen. Onze lezing begint wanneer David, door dit nare voorval tot inkeer gekomen, opnieuw na drie maanden de ark naar Jeruzalem wil brengen maar nu gedragen op de schouders van de mensen. De Thora hoort hoog op je schouders en dicht bij je hart gedragen te worden. David gaat nu gekleed in een hemd als een priester en danste in vervoering voor de ark uit. Onder gejuich en bazuïngeschal wordt de ark de stad binnengedragen, dit is het begin van een nieuwe koninklijke tijd van vrede en gerechtigheid. Nadat de ark naar de tent gebracht was, en na geofferd te hebben, zegende David het volk, de mannen en de vrouwen en daarna ging iedereen naar huis.

Niet alleen David, de koning, alle mensen waren deze keer betrokken bij het binnenbrengen van de ark. Zij vierden dit moment als het begin van een nieuwe reis met God naar een nieuwe koninklijke stad, Jeruzalem. Eenmaal aangekomen bij de ark staan ze niet werkeloos toe te kijken als toeschouwers. De mensen zingen en dansen met al hun kracht. Hier zie je ons thema van dit weekend terug... geloven beweegt ons! In dit geval heel erg letterlijk bewegen, uitbundig dansen en joelen.

Vorige week was het feest de vreugde der wet, dat betekende dat vele joodse landgenoten op vrijdag naar de sjoel gingen en uitbundig dansten met de Torah rollen, er stond daar een prachtige foto van in de Trouw maandag. Iedereen doet mee en de kinderen mogen bij elkaar komen onder het huwelijksbaldakijn en de rabbijn zegt tegen hen: ik hoop dat jullie een voorbeeld zullen zijn voor alle kinderen in de wereld... ik wens dat alle kinderen in vrijheid en liefde kunnen opgroeien net als jullie. Die woorden kregen de volgende ochtend extra lading, vanwege de luchtaanvallen van Hamas. Toch werd de volgende ochtend opnieuw gedanst, misschien iets minder uitbundig dan de dag ervoor. Nogmaals de woorden

van de rabbijn, Marianne van Praag, “in het Jodendom worden alle wetten gebroken om het leven te redden. Je moet vieren wat je moet vieren. Het samenzijn is wat nu telt en het leven”.

Hoe belangrijk zijn die woorden ook voor ons, samen zijn telt en leven, wij zijn twee dagen samen geweest hier in Fredeshiem en sluiten dat af door samen te vieren. En toch vraag ik me af, hebben we voldoende bewogen en zijn we voldoende in beweging gebracht? Sinds de Verlichting hebben christenen de neiging om zich te concentreren op geloof als een reeks ideeën of overtuigingen. In deze postmoderne wereld ontdekken we dat mensen misschien meer behoefte hebben aan gedeelde rituelen en handelingen dan ideeën alleen. Mensen zijn hongerig naar manieren om samen te treuren, samen te vieren en samen te dienen. Hoe maken we voelbaar en zichtbaar dat God aanwezig is in onze wereld. Wij hebben geen Thora rollen om omheen te dansen. Dat we niet weten waar de stenen tafelen gebleven zijn is misschien maar goed ook, dan kan niemand er mee vandoor gaan voor eigen gewin of wereldmacht.

Dat doet mij denken aan het boek ‘De ontdekking van de hemel’ van Harry Mulisch. Mulisch’ thema is de verstoorde relatie tussen God en de mensheid, de mensen hebben Hem immers niet meer nodig, aangezien ze alles nu bijna zelf kunnen. God wil zijn handen van de mensheid afhaken en daarvoor moet hij zijn stenen tafelen, de inhoud van de ark terug hebben. Het boek begint met een proloog waarin een gesprek tussen twee engelen wordt weergegeven: in de hemel is, als reactie op de groeiende overmoed van de mensen, een uiterst ingewikkeld plan bedacht is om aan het contract tussen God en de mensen, dat ooit in de Sinai-woestijn gesloten werd, een eind te maken. Daartoe moeten de twee Stenen Tafelen, waarin indertijd de tien geboden gegrift waren, vernietigd worden. Er zal via biologische manipulatie een kind worden geboren dat de opdracht krijgt deze tafelen, die sinds de verovering van Jeruzalem door de Babyloniërs in 587 vóór Christus zoek zijn, terug te vinden. Dit kind wordt geboren en krijgt de naam Quinten en hij zal op een bepaald moment in Rome de twee stenen tafelen terugvinden en dan reist hij ermee naar Israël om ze naar de Tempelberg te brengen. Daar vallen ze op het laatste moment in scherven, net zoals dat eens in de woestijn gebeurde, toen de joden in de afwezigheid van Mozes, het gouden kalf gingen aanbidden. Quinten is, eigenlijk net als Indiana Jones, een beweger, hij zet met zijn daad iets in beweging dat de hele wereld aan gaat. Al laat de schrijver in het midden hoe het met hemzelf verder vergaat.

Mulisch heeft 900 bladzijden nodig gehad om de stenen tafels uiteindelijk kapot te laten vallen voor ze bij God teruggekomen zijn. Wat zegt ons dat? Is de band tussen God en mens niet te verbreken? Kunnen we in onze wereld, ondanks alle menselijke vernuft, toch niet zonder Gods liefde en geboden? Wij moeten we ons geloof juist niet te veel laten verstenen of verbrokkelen. Laten we ons geloof levendig houden en elkaar zegenen zodat we het kunnen delen met anderen. Want we hebben immers wel de kennis en het geloof dat God in onze wereld en in ons samenzijn aanwezig is.

Wanneer wij soms een glimp opvangen van die aanwezigheid van God, in de blik van een kind, een klein handgebaar, in muziek of tijdens een wandeling in de natuur, dan kan dat ons uitnodigen tot stille contemplatie, of tot een gedurfde actie of tot hernieuwde beloftes. God roept ons op om de vreugde der wet toe te laten door ons verzoenend bij elkaar te brengen.

Amen